

By :all3n

Uvod u ekonomiku- predavanje 1.tjedan!

1. *Što je ekonomika?*

Ekonomika je znanost koja proučava kako društvo bira: uporabu oskudnih proizvodnih sredstava, koja imaju alternativnu upotrebu, da bi proizvelo dobra različitih vrsta i razdijelilo ih među različite grupe.

2. *Što je ograničenost resursa?*

Ograničenost resursa je središnji pojam ekonomike i važno je da gospodarstvo na najbolji način koristi ograničene resurse.

3. *Na koja dva pojma se općenito dijeli ekonomika?*

Mikroekonomika i makroekonomika.

4. *Definiraj pojam mikroekonomike!*

Mikroekonomika je znanstvena grana koja proučava ponašanje pojedinačnih ekonomskih entiteta, kao što su proizvodna poduzeća, kućanstva, seljačka gospodarstva, potrošačke skupine, industrijski sektori...

5. *Tko je utemeljitelj mikroekonomike i gospodarstva slobodnog tržišta?*

Adam Smith.

6. *Tko je utemeljitelj makroekonomike?*

Maynard Keynes.

7. *Definiraj pojam makroekonomije!*

Makroekonomika je dio ekonomske znanosti koji proučava ponašanje cjelokupnog nacionalnoga gospodarstva i utvrđuje međuovisnost između važnijih agregata: nacionalni dohodak, agregatna potrošnja, štednja, investicije, izvoz / uvoz.

8. *Što je cilj makroekonomske politike i tko ju formulira u kvalitativnom smislu a tko operacionalizira s njome?*

Cilj makroekonomske politike je postizanje odgovarajućeg stanja ekonomije, koje jamči blagostanje i ekonomski rast.

Makroekonomsku politiku u kvalitativnom smislu formuliraju političari, a operacionaliziraju je vladini ekonomisti.

9. *Koje su osnovne sastavnice makroekonomske politike?*

Fiskalna politika – provodi država (porezne stope, proračun, itd...)

Monetarna politika – provodi središnja banka (određivanje kamatnih stopa, određivanje obveznih rezervi banaka, intervencije na otvorenom tržištu novca).

10. *Koja su 3 temeljna pitanja ekonomije?*

Što? Kako? Za koga?

11. *Što je ekonomija?*

Ekonomija je pojam koji obuhvaća ekonomiku čitave države, regije, kontinenta, svijeta...

12. *Koja su tri povijesna oblika ekonomije?*

Tržišna ,naredbodavna, mješovita.

13. *Objasni pojam tržišne ekonomije!*

Pojedinci i privatna poduzeća donose većinu odluka o proizvodnji i potrošnji, tj. potpuno nemiješanje države u privatno vlasništvo i njegovu uporabu. Teži se proizvodnji najprofitabilnijih proizvoda pomoću jeftine tehnologije za one koji imaju novac. (pokušaj Engleske u 19. Stoljeću)

14. *Objasni pojam naredbodavna ekonomija!*

Prevladava javno vlasništvo, većinu alokacijskih odluka donosi državna birokracija. Pokazala se kao izrazito neučinkovita. Opći standard stanovništva i produktivnost rada na niskoj razini, ali relativne nejednakosti su manje nego u tržišnoj ekonomiji. (komunističke i socijalističke zemlje u 20. Stoljeću)

15. *Objasni pojam mješovite ekonomije!*

Nema idealne tržišne ekonomije, tržišno uređene ekonomije zapada ipak podrazumijevaju određenu razinu državne intervencije. (fiskalna politika, monetarna, regulatorna...)

16. *Što je oportunitetni trošak?*

Vrijednost najvrednijeg propuštenog dobra ili usluge. Te što je oportunitetni trošak nekog djela veći to je manja vjerojatnost da će se to djelo izvršiti.

17. *Kako djeluje tržište?*

Tržište je djeluje kao posredovni mehanizam koji omogućuje razmjenu između onih koji trebaju određena dobra i onih koji ih imaju.

18. *Tko upravlja tržištem?*

Najčešće nitko, a ponekad je tržište vođeno određenim pravilima trgovanja, koja propisuje država (središnja ili lokalna uprava).

19. *Što predstavlja analiza ekvilibrija?*

Pronalaženje točke stabilnog stanja.

20. *Zašto koristimo dijagrame u ekonomici?*

Jer nam omogućuju da analiziramo ekonomske pojmove i istražujemo povijesne tijekove.

Ponuda i potražnja- predavanje 2. Tjedan!

21. *Čemu nas ekonomisti podučavaju?*

Razmišljati o alternativama, procjenjivati trošak osobnog i društvenog izbora ,ispitivati i razumjeti kako su određeni događaji i pitanja međusobno povezani.

22. *Zašto ekonomisti koriste modele?I koji su osnovni modeli tržišta?*

Modele koristimo kako bi pojednostavili funkcioniranje stvarnog svijeta. Dva su osnovna ekonomska modela tržišta: kružni tok ekonomije ,granica proizvodnih mogućnosti.

23. *Definiraj KRUŽNI TOK ekonomije!*

Vizualni model tržišta koji pokazuje tijek novca i faktora ponude i potražnje na tržištu. Slajd 7

24. *Definiraj GRANICU PROIZVODNIH MOGUĆNOSTI*

Dijagram koji pokazuje maksimalnu proizvodnju nekog gospodarstva uz raspoloživu količinu faktora proizvodnje i tehnologije proizvodnje.

25. *Tko su pokretači tržišnog tržišnog gospodarstva?*

Ponuda i potražnja.

26. *Čime se bavi moderna ekonomija?*

Teorijom ponude, potražnje i tržišne ravnoteže(ekvilibrija).

27. *Što je tržište??*

Tržište je organizirana grupa prodavača i kupaca određenog dobra ili usluge.

28. *Što nam kazuju odnosi na tržištu?*

Kupac određuje potražnju, a prodavači određuju ponudu.

29. *Definiraj potražnju i zakon potražnje!*

Potražnja dobara je ona količina dobara koje je kupac u mogućnosti i spreman kupiti po različitim cijenama tijekom specifičnog vremenskog perioda.(dnevno, tjedno...)

Zakon potražnje utvrđuje da kada se cijena dobra poveća, potražnja pada i kada cijena dobra pada,potražnja raste- CETERIS PARIBUS

30. *Ceteris Paribus?*

Pretpostavka ekonomista za pojednostavljenje modela odnosa dviju varijabli u realnom svijetu, kazuje da su sve ostale varijable ostale konstantnom or ništa se drugo nije promijenilo.

NR: Cijena striptizeta je porasla, potražnja je pala 😊 - Ceteris Paribus.

31. *Kako se prikazuju sve zakoni o potražnji?*

Uobičajeno- tablicom potražnje, krivuljom potražnje.

Tablica potražnje – tablica koja pokazuje odnos između cijene dobra i njegove potražnje

Krivulja potražnje- dijagram koji pokazuje odnos između cijene dobra i njegove potražnje.

32. *Objasni tržišnu krivulju potražnje!*

Tržišna potražnja odnosi se kao zbroj svih individualnih potražnji za određenim dobrom ili uslugom. Grafički se pojedinačne krivulje potražnje zbrajaju horizontalno da se dobije tržišna krivulja potražnje.

33. *Objasni pojmove promjena količine potražnje vs. promjene potražnje?!*

Potražnja= broj jedinica nekog dobra kojeg je pojedinac voljan i može kupiti po određenoj cijeni

Promjena količine potražnje = pomak iz jedne točke u drugu točku krivulje potražnje uzrokovan promjenom cijene dobra.

34. *Objasni pojam Promjene potražnje!*

Pomak krivulje potražnje u lijevo ili desno od trenutnog položaja. Uzrok je promjena koja mijenja potražnju kod svake cijene. Mogući utjecaji :prihod kupaca, cijena sličnih dobara...

35. *Kako utječe prihod na potražnju?*

Porastom prihoda kupca raste potražnja za normalnim dobrima, ali pada potražnja za inferiornim dobrima.

36. *Objasni pojmove supstituti ili zamjenska dobra?*

Kad porast cijene jednog dobra poveća potražnju za drugim dobrom. (Coca- Cola i Sky Cola)

37. *Komplementarna dobra?*

Kad porast cijene jednog dobra smanji potražnju za drugim dobrom (automobili i gume).

38. *Što je ponuda dobara?*

Količina dobara koju je prodavač u mogućnosti i spreman proizvesti i ponuditi za prodaju u različitim količinama i po različitim cijenama tijekom specifičnog vremenskog perioda.

39. *Što utvrđuje zakon ponude?*

Utvrđuje da kada cijena dobra raste, ponuda količine dobra raste i kada cijena dobra pada, ponuda količine dobra pada.

40. *Objasni pojam promjene ponude !*

Pomak krivulje ponude u lijevo ili u desno. Uzrok je promjena u nekom odlučujućem faktoru koji nije cijena(cijena sirovine, tehnologija, broj prodavača, porezi i poticaji...)

41. *Što je tržišna ravnoteža?*

Ravnoteža (tržišta ravnoteža = ekvilibrij) se odnosi na situaciju kad je postignuta cijena kod koje ponuđena količina nekog dobra jednaka traženoj količini tog istog dobra.

42. *Što je ravnotežna cijena?*

Cijena kod koje je izjednačena tražena i ponuđena količina, na dijagramu je to cijena kod koje se sijeku krivulje ponude i krivulje potražnje.

43. *Što je ravnotežna količina?*

Ponuđena količina i tražena količina kod ravnotežne cijene, na dijagramu je to količina kod koje se sijeku krivulje ponude i potražnje.

44. *Višak?*

kad je cijena > ravnotežne cijene, onda je količina ponude > količine potražnje (prodavači snižavaju cijenu kako ih povećali prodaju, te dolazi do pomaka prema ravnoteži)

45. *Manjak?*

Kad je cijena <ravnotežne cijene, onda je količina potražnje >količine ponude (prodavači povećaju cijenu jer previše kupaca potražuje ista dobra, te dolazi do pomaka prema ravnoteži)

46. *Ukratko o zakonu ponude i potražnje?*

Zahtjeva da se cijena bilo kojeg dobra prilagodi da količina ponude i potražnje za tim dobrom bude u ravnoteži. Odlučuje kako se krivulje miču. Koristi dijagram ponude i potražnje zbog određivanja utjecaja provedenog pomaka na ravnotežnu cijenu i količinu.

Elastičnost- predavanje 3.tjedan!

47. *Definiraj elastičnost i što nam omogućava?*

Nam omogućava da s većom točnošću analiziramo ponudi i potražnju i to je mjera kako kupci i prodavači reagiraju na promjene stanja na tržištu.

48. *Što je cjenovna elastičnost potražnje?*

Ona mjeri koliko se promijeni tražena količina dobra kad se promijeni njegova cijena. Točnije, postotna promjena tražene količine podijeljena s postotnom promjenom cijene.

49. *Što određuje cjenovnu elastičnost potražnje?*

Određuje ih njezine determinante(odlučujući faktori) tj: raspoloživost nadomjesnog dobra- substituta, nužne potreba nasuprot luksuznoj robi, dimenzija tržišta, vremenski horizont trgovanja.

50. *"Elastična" potražnja?*

Cjenovna elastičnost visoka, što znači da njegova količina potražnje jako reagira na promjene cijene.

51. *"Neelastična" potražnja?*

Cjenovna elastičnost niska, njegova količina potražnje slabo reagira na promjene cijena.

52. *Koji ekonomski čimbenici određuju veličinu cjenovne elastičnosti potražnje?*

Potražnja je elastična, odnosno elastično je viša : postoji veći broj nadomjesnih substituta, kad su dobra luksuzna, kad je dimenzija tržišta manja, kad je vremenski period trgovanja duži (kupci imaju vremena prilagoditi svoje ponašanje).

53. *Cjenovna elastičnost potražnje prikazana preko relacije?*

$$E_D = \frac{\text{postotna promjena tražene količine}}{\text{postotna promjena cijene}}$$

54. *Što pokazuje cjenovna elastičnost potražnje u jednoj točki?*

Pokazuje postotnu promjenu potraživane količine dobra koja nastaje kao rezultat postotne promjene cijene.

55. *Kako se računa lučna cjenovna elastičnost?*

Ne računa se u jednoj točki, nego na intervalu između dviju točaka (problem smjera promjena na krivulji).

56. *Kakva je elastičnost potražnje za normalna dobra?*

UVIJEK NEGATIVNA. Ako se cijena promjeni za x postotaka kod tržišne potražnje Q , tražena količina se mijenja za $x E(Q)$ postotaka. Ekonomisti koriste apsolutnu vrijednost elastičnosti.

57. *Definiraj preko $E(Q)$ elastičnost potražnje i tipove koje postoje!*

Neelastična $-1 < E(Q) < 0$ $0 < |E(Q)| < 1$

Jedinično elastična $E(Q) = -1$ $|E(Q)| = 1$

Elastična $E(Q) < -1$ $|E(Q)| > 1$

58. *Koliki je $E(Q)$ kod savršeno neelastične potražnje te kod savršeno elastične potražnje?*

$$E(Q) = 0, E(Q) = \infty$$

59. *Definicija ukupnoga prihoda i kako utječe elastičnost na ukupan prihod?*

Ukupan prihod je po definiciji jednak umnošku cijene P koju su platili kupci i količine dobara Q koje su prodali prodavači.

Kad je potražnja cjenovno neelastična, povećanje cijene povećava ukupni prihod.

Kad je potražnja cjenovno elastična, povećanje cijene smanjuje ukupni prihod.

60. *Što pokazuje dohodovna elastičnost potražnje i čime je određena?*

Pokazuje osjetljivost promjene potražnje nekog dobra s obzirom na promjenu dohotka potrošača.

$$\text{Dohodovna elastičnost potražnje} = \frac{\text{postotna promjena tražene količine}}{\text{postotna promjena dohotka}}$$

Određena je vrstom dobra(normalna / inferiorna dobra).

61. *Kako povećanje dohotka utječe na količinu potražnje?*

Povećanje dohotka povećava količinu potražnje za normalnim dobrima, ali smanjuje količinu potražnje za inferiornim dobrima.

62. *Normalna/ inferiorna dobra.*

Dobra koja potrošači smatraju neophodnim teže da budu neelastična, a ona koja se smatraju luksuznim teže da budu elastična.

Normalna dobra $E_I > 0$

Nužna dobra $0 < E_I < 1$

Luksuzna dobra $E_I > 1$

Inferiorna dobra $E_I < 0$

63. *Kako se računa lučna dohodovna elastičnost?*

Računa se na intervalu između dvije točke.

64. *Definiraj unakrsnu (križnu) cjenovnu elastičnost potražnje!*

Unakrsna cjenovna elastičnost potražnje pokazuje postotnu promjenu potraživane količine dobra koja nastaje kao rezultat postotne promjene cijene povezanog dobra. Unakrsna cjenovna elastičnost se može računati u jednoj točki kao i na intervalu.

$$E_{xy} > 0 \text{ Supstituti}$$

$E_{xy} = 0$ Neovisna dobra

$E_{xy} < 0$ Komplementi

65. *U dugom vremenskom roku što je veće, elastičnost potražnje ili kratkoročna elastičnost?*

Elastičnost potražnje. Osnovni razlog je u tome što su potrošači u duljem roku sposobniji pronaći alternative za korištenje čak i inače vrlo neelastičnih dobara. (električna energija- neelastičan proizvod, u kratko roku elastičnost gotovo jednaka nuli).

66. *Što je cjenovna elastičnost ponude i što mjeri?*

Cjenovna elastičnost je postotna promjena ponuđene količine podijeljena s postotnom promjenom cijene. Mjeri koliko se promjeni ponuđena količina dobra kad se promijeni njegova cijena.

$|E_S| > 1$ Elastična ponuda

$|E_S| = 1$ Jedinično elastična ponuda

$|E_S| < 1$ Neelastična ponuda

67. *Koliki je $E(Q)$ kod savršeno neelastične ponude te kod neelastične ponude i elastične ponude?*

$E(Q) = 0, E(Q) < 1, E(Q) > 1$

68. *Što su determinante cjenovne elastičnosti ponude?*

Sposobnost prodavača da promijene količinu ponuđenih dobara

Prostor plaže-neelastično

Knjige, automobili –elastično

Vremenski period trgovanja

Ponuda je elastičnija u dugom periodu trgovanja

Ponašanje potrošača- predavanje 4.tjedan!

69. *Što objašnjava teorija potrošačeva izbora?*

Objašnjava čime se ljudi rukovode u svom odabiru dobara i usluga (zašto neka dobra preferiramo više, neka manje).

70. *Kako teoriju izbora potrošača objašnjava ekonomija?*

Pomoću korisnosti, koju potrošač pripisuje nekom dobru ili usluzi uz pretpostavku njegov racionalnog ponašanja.

71. *Što je korisnost?*

Podrazumijeva se subjektivni užitek odnosno zadovoljstvo što ga potrošač osjeća trošeći neko dobro, korisnost nije dana veličina : ona se razlikuje od potrošača do potrošača. Korisnost (je determinanta našeg ponašanja) se nastoji maksimizirati.

72. *Definiraj graničnu korisnost!*

Dodatno ili pridodano zadovoljstvo koje steknemo od trošenja, uživanja 1 dodatne jedinice nekog dobra uz uvjet da druge proizvode trošimo kao i prije. Izračunava se kao odnos između promjene ukupne korisnosti i promjene količine.

73. *Odakle potječe suvremena teorija korisnosti ?*

Utilitarizma.

74. *Što kazuje zakon opadajuće granične korisnosti?*

Količina dodatne ili granične korisnosti smanjuje se kada neka osoba troši sve više i više nekog dobra. Opadajuća granična korisnost proizlazi iz činjenice da se naše ukupno uživanje u potrošnji nekog dobra smanjuje u mjeri u kojoj ga sve više konzumiramo.

75. *Kakav je nagib granične korisnosti?*

Podložna je zakonu opadajuće korisnosti pa je i zato njena krivulja negativnog nagiba. Prema zakonu opadajuće korisnosti svako povećanje količine nekog dobra smanjuje njegovu graničnu korisnost i obrnuto.

76. *Što je ukupna korisnost?*

Ukupna korisnost je korisnost cjelokupne količine nekog dobra ili usluge. Dobiva se zbrajanjem graničnih korisnosti svakog trošenog dobra. Krivulja ukupne korisnosti je pozitivnog nagiba i pokazuje kako se povećanjem potrošnje ukupna korisnost poveća ali po sve nižoj stopi.

Ukupna korisnost je maksimalna kada je dohodak alociran tako da je granična korisnost po jedinici dohotka jednaka za svako dobro koje potrošač kupuje.

77. *Kada krivulja ukupne korisnosti doseže svoj maksimum te kada će se smanjivati?*

Kada je granična korisnost jednaka 0. Kada je granična korisnost negativna ukupna korisnost će se smanjivati i krivulja će u tom segmentu imati negativan nagib.

78. *Tko je uveo pojam korisnosti u ekonomiju?*

Engleski filozof Jeremy Bentham.

79. *Koje su dvije teorije korisnosti i tko ih zastupa?*

Prva teorija je ona koja smatra da se korisnost može kvantitativno izraziti u jedinicama korisnosti (util)- Kardinalisti: potrošačev izbor temelji se na graničnoj korisnosti jednog dobra. Druga je ona koja smatra da je korisnost kvantitativno nemjerljiva(ljubav,mržnja) – Ordinalisti: izbor potrošača temelji se na njegovoj preferenciji jedne ili druge košarice dobara.

80. *Da li ravnoteža cijena i količina maksimalizira ukupno blagostanje potrošača i prodavača?*

Ravnoteža tržišta reflektira način kako tržište alocira oskudna sredstva. Ako je alokacija resursa na tržištu prema željama tada se može govoriti o ekonomici blagostanja.

81. *Definiraj ekonomiju blagostanja,potrošačev višak i proizvođačev višak!*

Ekonomija blagostanja proučava kako alokacije resursa utječu na ekonomsku dobrobit. Potrošačev višak je mjera ekonomskog blagostanja potrošača.(razlika između ukupne korisnosti dobra i tržišne cijene)
Proizvođačev višak-je mjera ekonomskog blagostanja proizvođača.

82. *Da li prodavači i potrošači imaju korist od sudjelovanja na tržištu?*

Imaju koristi, ravnoteža tržišta maksimalizira ukupnu korisnost i zbog toga blagostanje potrošača i prodavača.

83. *Definicija spremnosti plaćanja!*

Spremnost plaćanja je maksimalni iznos koji je potrošač spreman platiti za određeno dobro i predstavlja mjeru vrijednosti dobra ili usluge za potrošača.

84. *Zašto nastaje potrošačev višak?*

Nastaje zato što potrošač sva dobra kupuje po cijeni zadnje korištene jedinice. Cijena dobra koju je on spreman platiti ovisno o njenoj graničnoj korisnosti veća je od cijene koju plaća na tržištu. Grafički potrošačev višak jednak je površini između krivulje potražnje i linije cijena.

85. *Što prikazuje krivulja potražnje?*

Prikazuje različite količine koje su potrošači volji i mogu platiti kod različitih cijena.

86. *Pri istoj tržišnoj cijeni povećava se granična korisnost svakog dobra, utjecaj na višak potrošača je kakav?*

On se povećava. Isti učinak se postiže ako se pri danim graničnim korisnostima smanje tržišne cijene.

Višak potrošača će se SMANJITI ako se pri istoj tržišnoj cijeni smanje granične korisnosti ili ako se pri istoj graničnoj korisnosti povećaju tržišne cijene.

87. *Što je proizvođačev višak?*

Proizvođačev višak je razlika između iznosa koji je proizvođač prodao dobro i troškova proizvodnje istog dobra. Grafički proizvođačev višak jednak je površini između linije cijena i krivulje ponude.

88. *Definiraj oba izraza za ukupni višak!*

Ukupni višak = potrošačev višak + proizvođačev višak

Ukupni ivšak = vrijednost za potrošače – trošak za prodavače

89. *Na čemu se zasniva ordinalistička teorija potrošačeva izbora!*

Na konceptu ravnodušnosti prema kojem je potrošaču svejedno koju će kombinaciju dobara u potrošačkoj košari uzeti ako mu one pružaju isti stupanj UKUPNE KORISNOSTI.

90. *Koja su 3 koraka ponašanja potrošača?*

Preferencije, budžetsko ograničenje, ravnoteža potrošača.

91. *Objasni sve vezano uz preferencije!*

Subjektivna kategorija definirana kao binarna relacija(u ekonomiji:relacija preferencije).
Postoje dvije relacije : Relacija stroge preferencije,relacija indiferencije. Pretpostavke preferencije : monotona, lokalna nezasićenost,konveksnost.

92. *Objasni KRIVULJU INDIFERENCIJE!*

Krivulja indiferencije pokazuje kombinacije dobara koje daju istu ukupnu korisnost čineći potrošača ravnodušnim na izbor točaka na njoj. Krivulja je konveksna prema ishodištu(izuzetak savršeni supstituti tj. savršeni komplementi).

93. *Čemu služi mapa krivulja indiferencija?*

Da bi opisali preferencije za sve kombinacije dobara.

94. *Krivulja indiferencije dalje/bliže ishodištu!*

Krivulja indiferencije dalje od ishodišta prikazuju kombinaciju dobara koje daju višu razinu zadovoljstva. Krivulje indiferencije se nikada ne sijeku.

95. *Što opisuje oblik krivulje indiferencije?*

Opisuje kako je potrošač spreman supstituirati jedno dobro drugim.

96. *Što mjeri kako potrošač zamjenjuje jedno dobro drugim ?*

MRS- granična stopa supstitucije. MRS odgovara nagibu krivulje indiferencije u određenoj točki. MRS je opadajuća kako se pomičemo dolje po krivulji .

97. *Kod savršenih komplementa MRS iznosi?*

$$MRS = 0$$

98. *Funkcija korisnosti?*

Formula koja individualnim košarama dobara pridružuje razinu korisnosti.

99. *Značenje budžetskoga ograničenja i budžetskoga pravca!*

Preferencije same ne objašnjavaju ponašanje potrošača, dohodak ograničava mogućnosti potrošača. Budžetski pravac pokazuje sve kombinacije kupnje dva dobra za koje su ukupni izdaci jednaki ukupnom dohotku. Nagib pravca mjeri relativni trošak cijene, nagib je negativni omjer cijene dva dobra. Nagib je stopa zamjene dva dobra bez da se mijenja iznos dohotka.

100. *Kako porast dohotka pomiče budžetsku liniju?*

Paralelno u desno (i obrnuto) → efekt promjene cijene

101. *Navedi par efekata cijene!*

Ako cijena jednog dobra naraste, budžetski pravac rotira u desno sa središtem u vertikalnom hvatištu.

Ako se promjena cijene oba dobra a njihov omjer ostane isti, nagib se neće promijeniti. Ako su cijene pale, budžetski pravac će se pomaknuti paralelno u desno.

102. *Uz date preferencije i budžetska ograničenja kako potrošači odlučuju što kupiti?*

Potrošači odabiru kombinaciju dobara koja će maksimalizirati njihovu korisnost uz ograničenje dohotka kojim raspolažu.

103. *Koja 2 uvjeta mora zadovoljiti odabrana košara?*

Locirana na budžetskom ograničenju (potrošač troši sav dohodak), daje potrošaču najvišu razinu korisnosti (Više je bolje).

104. *Nagib budžetskoga pravca postaje u kojem slučaju jednak nagibu krivulje indiferencije?*

Kada je tangenta na krivulju indiferencije.

105. *Izraz MRS u točki optimalnog izbora potrošača:*

$$MRS = P_F / P_C$$

Korisno je maksimalna kada je granična stopa supstitucije jednaka omjeru cijena (P_F i P_C) - vrijedi samo u točki optimalne potrošnje.

106. *Gdje je optimalna potrošnja?*

Optimalna potrošnja je tamo gdje su granične koristi jednake graničnim troškovima

107. *Objasni soluciju kultnog rješenja!*

Ako potrošač uz dati dohodak može konzumirati samo jedno dobro. MRS u tom slučaju NIJE

jednaka omjeru cijena P_A/P_B , ili : $MRS \geq \frac{P_A}{P_B}$

108. *Prema zakonu opadajuće granične korisnosti što više potrošač konzumira neko dobro, što je sa dodatnom korisnošću?*

Dodatna korisnost koju on dobiva od svake dodatne jedinice bit će sve manja, ukupna korisnost će rasti ali sve sporije.

Nema promjene u ukupnoj korisnosti po krivulji indiferencije. Zamjena jednog dobra drugim daje potrošaču jednaku korisnost.

Proizvodnja i troškovi- predavanje 5.tjedan!

109. *Definicija proizvodnje!*

Teorija poduzeća opisuje kako poduzeća donose proizvodne odluke o minimalizaciji troškova te kako troškovi ovise o razini proizvodnje. Poduzeće angažira resurse kako bi proizvelo, i u konačnici prodalo svoje proizvode i usluge.

110. *Nabroji tri kategorije faktora proizvodnje!*

Rad, sirovine, kapital.

111. *Što određuje ukupni proizvod, a što granični proizvod i naposljetku prosječni proizvod?*

Određuje ukupnu količinu proizvedenog proizvoda. Granični proizvod dodatni je proizvod proizveden jednom dodatnom jedinicom inputa dok se drugi inputi drže nepromijenjenima. Prosječni proizvod jednak je ukupnom proizvodu podijeljenom s ukupnim jedinicama inputa (drugi naziv: produktivnost rada)

112. *Što tvrdi zakon padajućih graničnih prinosa?*

Tvrdi da angažman svake sljedeće dodatne količine nekog faktora proizvodnje sve manje i

manje doprinosi porastu proizvodnje.

113. *Kakav odnos prikazuje funkcija proizvodnje?*

Odnos inputa i razine proizvodnje. Funkcija proizvodnje pokazuje najveću razinu proizvodnje(Q) koju neka tvrtka može proizvest uz bilo koju zadanu kombinaciju inputa.

114. *Koje faktore proizvodnje promatramo na ovom kolegiju?*

Rad i kapital.

115. *Što je izokvanta, a što mapa izokvanti?*

Sve kombinacije količina rada i kapitala koje dovode do proizvodnje istog outputa povezane krivuljom. Mapa izokvanti predstavlja dijagram na kojem je prikazano nekoliko izokvanti. Svaka izokvanta odgovara različitoj razini proizvodnje, a razina proizvodnje na dijagramu raste kako se pomičemo desno i gore.

116. *Što izokvante pokazuju?*

Izokvante pokazuju kakvu fleksibilnost imaju poduzeća pri donošenju odluka o proizvodnji. Obično poduzeća mogu postići određenu razinu proizvodnje zamjenom jednog inputa drugim.

117. *Na što se odnosi kratki rok?*

Odnosi se na razdoblje u kojem se jedan ili više faktora proizvodnje ne mogu mijenjati dakle, kratkoročno postoji barem jedan nepromjenjivi faktor proizvodnje kojeg nazivamo FIKSNIM INPUTOM. U kratkom roku tvrtke mijenjaju intenzitet korištenja svojih proizvodnih kapaciteta.

118. *Definiraj dugi rok!*

Vremenski rok potreban da se promijeni svi inputi. U dugom roku mijenjaju se veličine proizvodnih kapaciteta.

119. *Što nam pokazuje nagib izokvante i kako se još naziva?*

Nagib svake izokvante govori koja količina jednog inputa se može zamijeniti drugim inputom, uz zadržavanje konstantne razine proizvodnje. Nagib izokvante se naziva granična stopa tehničke supstitucije (*MRTS*).

120. *Što je granična stopa tehničke supstitucije kapitala radom?*

Količina kapitala koja se mora smanjiti da bi se povećala upotreba rada za jednu jedinicu uz zadržavanje iste razine proizvodnje.

121. *Kako se izračunava (MRTS) i kakvog je iznosa?*

(MRTS) je uvijek pozitivna veličina, a izračunava se kao :

$$MTRS = - \frac{\text{promjena inputa kapitala}(\Delta K)}{\text{promjena inputa rada}(\Delta L)}$$

122. *Kakve su izokvante gledajući dijagram?*

Izokvante su padajuće i konveksne i slične su krivuljama indiferencije.

123. *Kako utječe povećanje rada na produktivnost rada?*

Više rada umjesto kapitala će izazvati da se produktivnost rada smanjuje, a kapital postaje relativno produktivniji. Time trebamo manje kapitala za zadržavanje konstantne razine proizvodnje, a izokvanta postaje položenija, kako se pomičemo niz izokvantu MRTS opada. Matematička posljedica je da su izokvante konveksne, odnosno svinute prema unutra.

124. *Dodatno /smanjenje razine proizvodnje i uzroci?*

Dodatna proizvodnja dobivena dodavanjem rada jednaka je povećanju proizvodnje po jedinici dodatnog rad pomnoženom s brojem jedinica dodatno rada: $(MP_L) \times (\Delta L)$.

Smanjenje razine proizvodnje koje je uzrokovano smanjenjem inputa kapitala je jednako gubitku proizvodnje po jedinici smanjenja kapitala (graničnom proizvodu kapitala) pomnoženom s brojem oduzetih jedinica kapitala: $(MP_K) \times (\Delta L)$.

125. *Kakva je izokvanta da se krećemo po izokvanti?*

Da se krećemo po izokvanti, razina proizvodnje ostaje konstanta pa je promjena razine proizvodnje jednaka 0.

126. *Što je posljedica ako je $MRTS = \text{const}$ u svakoj točki izokvante?*

Posljedica toga je da je jednaku razinu proizvodnje moguće postići upotrebom pretežno kapitala, pretežno rada ili bilo kojom kombinacijom rada i kapitala. Vrijedi za savršene supstitute.

127. *Kakvog je oblika krivulja indiferencije kada su dobra savršeni komplementi?*

Oblik slova L.

128. *Što opisuje funkcija proizvodnje s fiksnim proporcijama?*

Opisuje situacije gdje su metode proizvodnje ograničene.

129. *Definiraj prinos na opseg!*

Prinos na opseg je stopa kojom razina proizvodnje raste ako proporcionalno povećamo količine inputa, prinosi na opseg mogu biti rastući, konstantni ili padajući.

ps. Pojavu kada se nakon udvostručavanja količine svih inputa razina proizvodnje više nego udvostručuje nazivamo rastućim prinosima na opseg.

130. *Što znače rastući prinosi?*

Znače da je ekonomski isplativije da je ekonomski isplativije da proizvodi jedna velika tvrtka uz relativno niske troškove nego mnogo malih tvrtki uz relativno visoke troškove.

131. *Što se naziva konstantnim prinosima na opseg?*

Moguće je da se nakon udvostručenja količine svih inputa i razina proizvodnje udvostruči, a takvu pojavu nazivamo konstantnim prinosima na opseg. Izokvante su u tom slučaju jednako udaljene

132. *Što se događa s izokvantama pri padajućim prinosima na opseg?*

Izokvante bi bile sve udaljenije jedna od druge kako se razina proizvodnje proporcionalno povećava, za jednako povećanje outputa potrebno je sve veće i veće povećanje inputa (disekonomija opsega)

133. *Što je cilj poslovanja i kako ga jednostavno relacijiski prikazujemo?*

Profit = ukupni prihod – ukupni trošak

134. *Koliko postoji različitih vrsta ukupnog troška i obrazloži svaki!*

3 vrste ukupnog troška: eksplicitni, implicitni i nepovratni.

Eksplicitni – trošak nastao plaćanjem u novcu resursa korištenog u proizvodnji.

Implicitni- trošak koji predstavlja vrijednost resursa korištenog u proizvodnji, ali za koji nije izvršeno plaćanje novcem.

Nepovratni trošak – nastao u prošlosti i ne može se promijeniti sadašnjim ili budućim odlukama-zanemaruju se.

135. *Relacije za računovodstveni i ekonomski profit!*

Ukupni prihod – eksplicitni trošak = Računovodstveni profit

Ukupni prihod – (implicitni trošak + implicitni trošak) = Ekonomski profit

136. *Na koje dvije komponente se dijeli ukupni trošak?*

Fiksni trošak-onaj koji se ne mijenja s razinom proizvodnje, a može ga se eliminirati samo prestankom poslovanja. Fiksni troškovi prestaju s prestankom poslovanja i on se ne mijenja s opsegom proizvodnje.

Varijabilni trošak je trošak koji se mijenja s promjenom razine proizvodnje.

$$TC = FC + VC$$

137. *Kako se još naziva granični trošak i što predstavlja?*

Inkrementalni trošak, a predstavlja porast troška koji nastaje zbog proizvodnje jedne dodatne jedinice dobra. Jednak je porastu varijabilnog troška ili porastu ukupnog troška koji je nastao zbog proizvodnje jedne dodatne jedinice proizvoda.

138. *Definiraj prosječni ukupni trošak!*

Jednak je ukupnom trošku podijeljenom s razinom proizvodnje tvrtke (prosječni ekonomski trošak drugi naziv)

139. *Prosječni fiksni trošak?*

Jednak je fiksnom trošku podijeljenom s razinom proizvodnje poduzeća

140. *Prosječni varijabilni trošak?*

Varijabilni trošak podijeljen s razinom proizvodnje tvrtke.